

Čo je to porovnávacia politológia

Srovnávací analýza politiky
Doc. Marek Rybář, PhD.
Jaro 2024

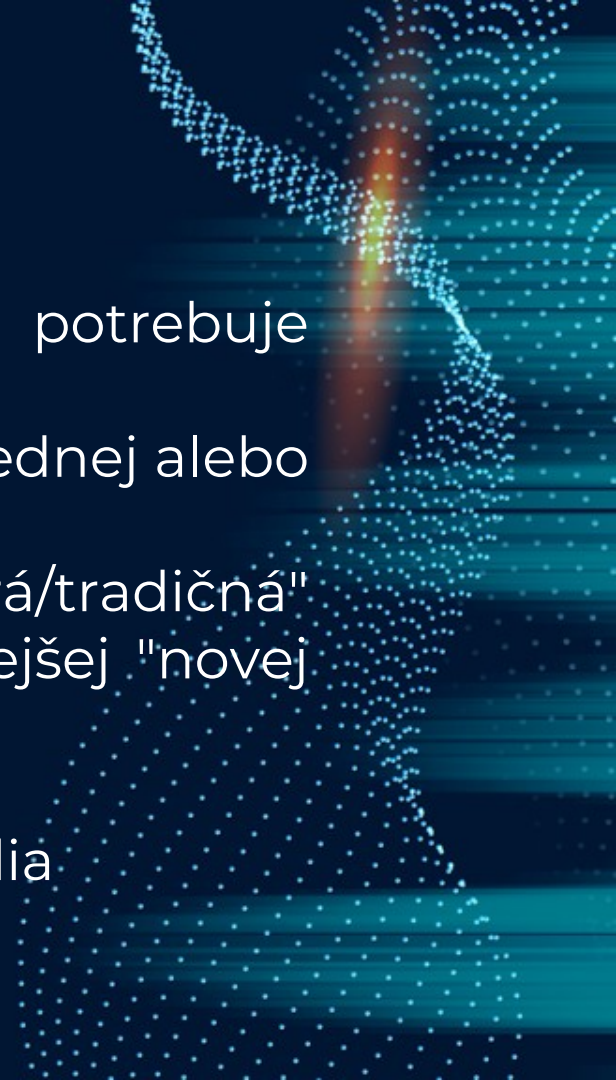
Porovnávanie a jeho ciele

- Porovnávanie je prirodzenou súčasťou ľudskej činnosti
- Porovnávame neustále:
- Porovnávame ceny mobilných telefónov, kurzy na vysokej škole, pracovné ponuky, príjmy atď.
- Aký je rozdiel medzi takýmto každodenným porovnávaním a vedeckým porovnávaním?

Porovnávanie a jeho ciele

- komparatívna analýza štátov, politických systémov, režimov atd'. má tieto štyri základné ciele:
 - popis
 - klasifikácia
 - testovanie hypotéz
 - predpovedanie
-
- A decorative graphic on the right side of the slide, consisting of a trail of small, glowing blue and white particles that form a curved, spiral-like shape, resembling a comet tail or a particle stream, set against a dark blue background with horizontal light streaks.

Popis 1/2

- Systematické vedecké skúmanie potrebuje dobrý opis skúmaných javov
 - Opis politických javov a udalostí v jednej alebo viacerých krajinách
 - Niekedy sa označuje ako "stará/tradičná" komparácia, na rozdiel od vedeckejšej "novej komparácie"
 - Almond: "dôkaz bez odvodenia"
 - Lijphart: ateoretická prípadová štúdia
-
- A decorative graphic on the right side of the slide, consisting of a trail of small, glowing blue and white particles that curve upwards and to the right, resembling a comet tail or a particle stream.

Popis 2/2

- Autor opisuje pozoruhodný a zaujímavý "príbeh" bez širších záverov a pokusov o zovšeobecnenie
- Konkrétne **udalosti**, významné **osobnosti**, ktoré zohrali úlohu pri rozhodovaní atď.
- Potenciálne dôležité informácie, údaje pre prípadové štúdie a porovnania
- Všeobecné politické javy (napr. vznik sociálnych hnutí, vojenských diktatúr)

Klasifikácia 1/4

Borgesova klasifikácia divých zvierat:

patřící císaři

domestikované

Sirény

toulaví psi

balzamované

selata

mýtické

zvířata zařazená do této klasifikace

která jsou jako bláznivá nesčetná

nakreslené tenkým štětcem z velbloudí srstí,

která právě rozbila džbán

ta, která z dálky připomínají mouchy

Klasifikácia 2/4

- Pomáha kategorizovať (zatriediť) prípady do niekoľkých skupín na základe podobných znakov
- Jednoduchá dichotómia (demokracia vs. nedemokracia), ako aj zložitejšie schémy (1 alebo 2 strany, niekoľko strán)
- Klasifikácie zjednodušujú reálny svet a načrtávajú rozdiely medzi triedami ako základ pre porovnávacie skúmanie

Klasifikácia 3/4

- vo dvojici (trojici) zostrojte klasifikáciu alebo typológiu
- budov, ktoré sa nachádzajú v Brne,
- ne/alkoholických nápojov
- Vašich vysokoškolských učiteľov
- ľudských sídiel (miest a obcí)
- dovolenkových destinácií

Klasifikácia 4/4

- **Induktívne** a **deduktívne** uvažovanie:
Blondel: jeden, dva, dva a pol, viac strán s dominantnou stranou, viac strán bez dominantnej strany
- **Aristoteles**: počet vládcov a charakter ich vlády
- Jeden, niekoľko, mnoho // dobrý, zlý
- Typológia: monarchia, aristokracia, politeia, tyrania, oligarchia, demokracia

Testovanie hypotéz

Komparácia pomáhajú posúdiť konkurenčné vysvetlenia a **vylúčiť** tie, ktoré nie sú podložené dôkazmi

- Identifikácia kľúčových **premenných**
- špecifikácia **vzťahov** medzi nimi
- Pri porovnávaní empirických dôkazov vytvárame hypotézy o vzťahoch medzi premennými, ktoré následne testujeme na väčšom počte prípadov

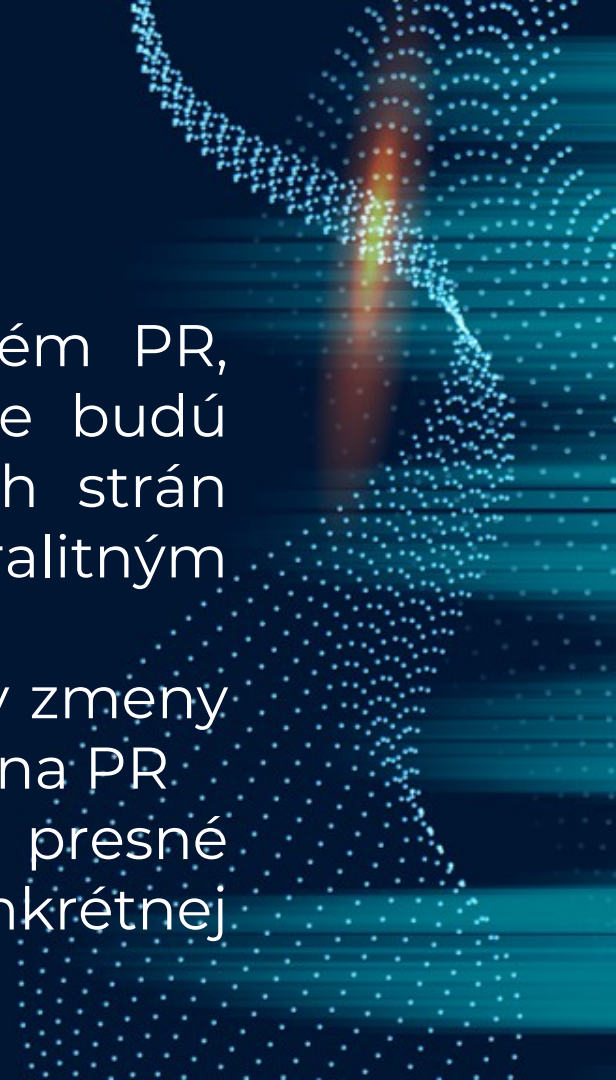
Predpovede 1/3

- Logické rozšírenie testovania
- Predpovede vývoja v prípadoch, ktoré neboli zahrnuté v pôvodnom súbore prípadov
- Predpovede v porovnávacej analýze sú **pravdepodobnostné**, napr:
- úradujúci kandidáti (incumbents) majú väčšiu pravdepodobnosť, že budú opätovne zvolení, ako ich vyzývateľia

Predpovede 2/3

- krajiny, ktoré majú volebný systém PR, majú väčšiu pravdepodobnosť, že budú mať viac relevantných politických strán ako krajiny s jednokolovým pluralitným volebným systémom
- Môžeme teda predpovedať účinky zmeny volebného systému z pluralitného na PR
- ALE: Nedokážeme predpovedať presné dopady zmeny vol. systému v konkrétnej krajine

Predpovede 3/3

- Predpovede sú v komparatívnej politike menej časté ako pred niekoľkými desaťročiami
- Známou predikciou je Huntingtonovo tvrdenie, že konflikty sa s najväčšou pravdepodobnosťou budú odohrávať pozdĺž civilizačných "hraníc"
- Huntington veril, že jeho predpoveď je presnejšia ako akékoľvek iné konkurenčné vysvetlenie

Spoločenské a prírodné vedy 1/2

- Štyri ciele komparatívnej politiky (opis, klasifikácia, testovanie hypotéz a predpovedanie) zdieľajú aj prírodné vedy
- Newtonova gravitačná teória bola pôvodne formulovaná na základe empirických dôkazov, ktoré viedli k zovšeobecneniu a predpovediam
- gravitáciu (ako aj iné pojmy) nemožno priamo pozorovať, môžeme pozorovať len jej dôsledky: ide o myšlienkový konštrukt, ktorý sa overoval v opakovaných experimentoch; až potom bola sformulovaná teória

Spoločenské a prírodné vedy 2/2

- Experimenty sú v komparatívnej politológii takmer nemožné, ale sú typické pre väčšinu prírodných vied.
- Význam "**kontrafaktov**", t. j. myšlienkových experimentov, pri ktorých si analytici predstavujú absenciu určitých premenných:
- predstavia si alternatívny priebeh udalostí (jedna premenná by bola iná) v skúmanom prípade
- Demokratická tranzícia v Španielsku v roku 1975: parlamentarizmus vs. prezidencializmus

Porovnanie miesto experimentov

- Keď zdôrazňujeme význam vysvetľujúcej premennej, vždy implicitne pracujeme s kontrafaktmi
- Tvrdenie, že jednomandátový jednokolový väčšinový systém má tendenciu vytvárať bipartizmus, zahŕňa uvažovanie o kontrafaktickej situácii, v ktorej by krajina nemala systém dvoch strán bez jednomandátového jednokolového väčšinového systému
- V komparatívnej analýze používame reálny prípad (prípady), aby sme nahradili kontrafakty: **porovnanie nahrádza experimenty**

Otázka

Poznáte nějaké politologické zákony?

Zákony nie sú silnou stránkou komparativistov

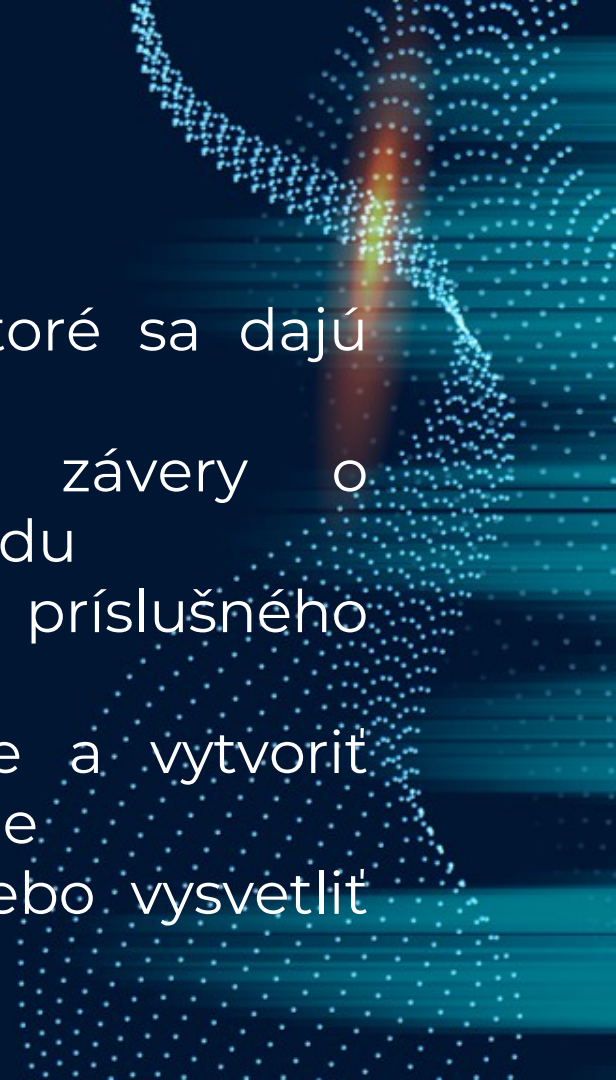
- (Existujú však aj výnimky):
- Duvergerov zákon
- Michelson železný zákon oligarchie
- Demokratický mier
- Príliš málo prípadov/príliš málo pozorovaní
- Namiesto zákonov máme porozumenie a vysvetlenie javov, o ktorých máme "veľa" pozorovaní a naša miera istoty o nich je preto značná

Ako porovnávame?

- Prípadové štúdie
- Porovnania malého N
- Porovnania veľkého N
- Rozdiely spočívajú v úrovni abstrakcie našich záverov
- Čím menej prípadov máme, tým menej dôvodov na zovšeobecnenie

Prípadová štúdia 1/2

- Môžeme pracovať s koncepciami, ktoré sa dajú použiť v iných prípadoch (kontextoch)
 - Môžeme sa pokúsiť formulovať závery o všeobecnejších aspektoch nášho prípadu
 - Môžeme poskytnúť dobrý opis príslušného kontextu
 - Môžeme poskytnúť nové klasifikácie a vytvoriť hypotézy pre ďalšie porovnávacie štúdie
 - Môžeme podporiť/zavrhnúť teórie alebo vysvetliť odchýlne prípady
-

Prípadová štúdia 2/2

- Pri analýze jedného prípadu (napr. jednej krajiny) môžeme zvýšiť počet pozorovaní
- Prípad nie je pozorovanie (CASE vs. OBSERVATION)
- Analyzovať niekoľko volieb
- Analyzovať niekoľko regiónov
- (príklad 1: Taliansko a občianska kultúra
- príklad 2: India a úloha protestantských misionárov v demokratickom rozvoji

Porovnanie malého N (2 - 20)

- Cielene vybráme niekoľko prípadov z celej populácie prípadov
- Hľadanie podobností a rozdielov
- Porovnávanie podobností a rozdielov môže odhaliť možné odpovede na výskumné problémy

Porovnanie veľkého N

- Najbližšie k logike experimentálnych metód prírodných vied
- Výhody: možnosť štatistickej kontroly a vylúčenia alternatívnych vysvetlení
- zahŕňa prípady/krajiny v priestore a čase
- Zovšeobecnenia podobné zákonom

Porovnanie veľkého N

- Riziká a nástrahy :
- otázna validita merania
- Nevhodné pri analýze procesov, v ktorých pôsobia zložité kauzálne mechanizmy
- Nevhodné na analýzu javov, ktorých význam je silne spojený s miestnym (jedinečným) kontextom

Čo porovnávať?

- "Starí" komparatisti sa zameriavali na formálne inštitúcie, predovšetkým na štát
- Behaviorálna revolúcia presunula dôraz na **funkcie** a **chovanie** jednotlivca
- druhá vedecká revolúcia obnovila záujem o inštitúcie, ktoré sa chápu ako súbory pravidiel, postupov a spoločenských noriem
- Tieto inštitúcie určujú **štruktúry príležitostí** pre individuálnych a kolektívnych aktérov

Čo porovnávať?

- "Vrátenie štátu do analýzy"
- Teórie stredného rozsahu namiesto všeobecných univerzalistických teórií
- výhody prípadových štúdií a hĺbkových analýz niekoľkých krajín:
- Komparatívna metóda (malého N) poskytuje nástroje na hĺbkovú analýzu javov, ktorých sa v histórii vyskytlo len niekoľko

Komparatívna metóda

- Dnes sa **komparatívna metóda** stotožňuje s kvalitatívnymi technikami založenými na metódach zhody a rozdielu J. S. Milla
- ... a s hľadáním nevyhnutných a postačujúcich podmienok
- rastie dôraz na analýzu výstupov politických systémov (verejné politiky)

(Ako) môže byť porovnávacia politika relevantná?

- ako zdroj poradenstva pre tvorcov politík (komparativisti ako poradcovia)
- ako spôsob ovplyvňovania a obohacovania verejnej diskusie (verejní intelektuáli, články)
- schopnosť spoločnosti stať sa úspešnou závisí od kvality jej politických inštitúcií, dokáže komparatívna politika špecifikovať, ktoré inštitúcie s najväčšou pravdepodobnosťou zvýšia ľuďom blahobyť?

(Ako) môže byť porovnávacia politika relevantná?

- Chceli by sme vedieť, ktoré inštitucionálne konfigurácie demokracie s najväčšou pravdepodobnosťou prinesú ľudský blahobyť
- Zavedené inštitúcie sa však dajú iba ťažko meniť a
- Existuje príliš veľa kombinácií kľúčových inštitúcií (volebný systém, formy parlamentu a vlády, úloha miestnej samosprávy atď.)

(Ako) môže byť porovnávacia politika relevantná?

- Demokracia je dôležitá sama osebe, ale jej kvalita má v celosvetovom meradle rôzne úrovne
- Niektorí naopak naznačujú, že silná administratívna kapacita štátu je nevyhnutná na vytváranie ľudského blahobytu
- Napríklad **korupcia vo verejnom sektore** má silný negatívny vplyv na blahobyt ľudí

(Ako) môže byť porovnávacia politika relevantná?

- **Efektívnosť štátu** je pre spokojnosť občanov s demokraciou dôležitejšia ako mnohé faktory na strane vstupov do systému (napr. ideologická zhoda medzi voličmi a ich zástupcami).
- Rothstein: "Tradičnú ambíciu vysvetliť politiku by mala doplniť snaha vysvetliť rozdiely v dosiahnutom ľudskom blahobyte."